

Umicore Finland Ab
PB 101
67101 Karleby

Utbyggnad av pCAM-produktionen, Karleby

KONTAKTMYNDIGHETENS UTLÅTANDE OM PROGRAMMET FÖR BEDÖMNING AV MILJÖKONSEKVENSER

UPPGIFTER OM PROJEKTET

Projektets namn och läge

Den projektansvarige: Umicore Finland Ab, kontaktperson Kim Sundell.

Envineer Oy har varit konsult för arbetet att göra upp bedömningsprogrammet, kontaktperson Anja Lanteri.

Kontaktmyndighet

Närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Österbotten har varit kontaktmyndighet i projektet.

Den projektansvariges beskrivning av projektet och projekialternativen

Umicore Finland Ab planerar utbyggnad av pCAM-produktionen, höjning av koboltraffineringskapaciteten och anläggande av ett nickelsmältverk vid fabriken i Karleby. I samband med detta kommer lagring och användning av kemikalier att öka, mängden återvinnings- och avfallsråvara ökar från nuvarande, nya avloppsreningsenheter kommer att anläggas och ett nytt avloppsrör för avloppsvatten installeras. (precursor cathode active material, förstadiet till katodaktivt material, dvs. prekursor).

Alternativ i bedömningen

Alt0: Umicore Finland Ab:s verksamhet vid fabriken i Karleby fortsätter som i nuläget. Raffineringskapaciteten för kobolt hålls ungefär på nivån 16 000 t/år metallisk kobolt och pCAM-produktionskapaciteten ungefär 20 000 t/år.

ALT1: Koboltraffineringskapaciteten stiger ungefär till 21 000 t/år metallisk kobolt. Vid fabriken införs urlakning och avlägsnande av

föroreningar ur metallisk nickel som ny verksamhet, kapaciteten är cirka 45 000 t/år. Dessutom utvidgas pCAM-produktionen med två produktionsavdelningar, därmed kommer pCAM-produktionskapaciteten att uppgå till 104 000 t/år.

För utbyggnaden av pCAM-produktionen kommer nya avloppsreningsenheter och ett utloppsrör för renat vatten att anläggas ut i havet. I det här fallet leds avloppsvatten från Umicore via två vägar: avloppsvatten från den nuvarande verksamheten leds till Boliden Kokkola Ab:s blandnings- och sedimenteringsbassänger och vatten från den expanderade pCAM-produktionen leds ut i havet i ett eget utloppsrör.

Alternativ för placering av avloppsröret:

VE1a: avloppsröret placeras bredvid Boliden Kokkola Oy:s nuvarande avloppsrör

VE1b: avloppsröret placeras i norra ändan av Karleby djuphamn

VE1c: avloppsröret placeras cirka 1,5 km ut till havs nordväst om Bombön.

FÖRFARANDET VID MILJÖKONSEKVENSBEDÖMNING ÄR ANHÄNGIGT

Umicore Finland Ab har 30.9.2022 anhängiggjort ett förfarande vid miljökonsekvensbedömning (senare bedömningsförfarande) genom att till Närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Österbotten (senare NTM-centralen) skicka ett program för miljökonsekvensbedömning (senare bedömningsprogram) om projektet för utbyggnad av pCAM-produktionen.

Behovet av ett bedömningsförfarande i projektet bestäms på basis av punkt 6) c) *integrerade kemiska anläggningar för tillverkning i industriell skala av ämnen med användning av kemiska omvandlingsprocesser, där det framställs organiska kemikalier i bilaga 1 till lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (nedan MKB-lagen) och på basis av punkt 11) a) avfallsbehandlingsanläggningar, där farligt avfall behandlas kemiskt.*

FÖRHANDSÖVERLÄGGNING

Kontaktmyndigheten ordnade en förhandsöverläggning 22.9.2022 i syfte att främja bland annat hanteringen av helheten som består av bedömning, planering och tillståndsförfarande samt informationsutbytet mellan den projektansvarige och myndigheterna. I förhandsöverläggningen deltog Regionförvaltningsverket i Västra och Inre Finland, Mellersta Österbottens förbund, TUKES, Karleby stad, Umicore Finland Ab, HPP Attorneys och Envineer Oy.

MEDDELANDE OM BEDÖMNINGSPROGRAMMET OCH HÖRANDE

Kontaktmyndigheten informerade om bedömningsprogrammet och att det är framlagt till påseende samt om möjligheten att framföra åsikter och utlåtanden med en offentlig kungörelse 5.10 –3.11.2022. Kungörelsen och bedömningsprogrammet publicerades på NTM-centralens webbplats www.ntm-centralen.fi/kungorelser/sodra-osterbotten och miljöförvaltningens webbplats www.miljo.fi/umicorepcamutbyggnadMKB. Meddelande om kungörelsen har skickats till Karleby stad för publicering på stadens webbsidor. Dessutom har information om bedömningsprogrammet och framläggande av programmet samt möjligheten att framföra åsikter och utlåtanden publicerats med en annons i tidningarna Kokkola och Österbottens Tidning 5.10.2022.

Under samrådstiden har det varit möjligt att stifta bekantskap med bedömningsprogrammet i pappersform på Karleby stads ärendehanteringspunkt, Ämbetsgränd 5, 67100 Karleby.

Ett informationsmöte ordnades om bedömningsprogrammet 10.10.2022 kl. 18.00 på adress Yxpila skola, Pottstrandsvägen 15, 67900 Karleby. Utöver kontaktmyndighetens och den projektansvariges representanter deltog 21 personer i infomötet. Under informationsmötet för allmänheten framfördes bland annat verksamhetens luktutsläpp, avfall som uppstår i verksamheten och konsekvenserna för grundvattenområdet, miljötillståndet och tidtabellen för MKB-förfarandet samt invånarenkäten.

UTLÅTANDEN OCH ÅSIKTER OM BEDÖMNINGSPROGRAMMET

Kontaktmyndigheten begärde utlåtanden om bedömningsprogrammet av kommunerna i projektets verkningsområde och av andra myndigheter som sannolikt berörs av ärendet. Kontaktmyndigheten har tagit emot 19 utlåtanden och 1 åsikt.

Nedan presenteras kontaktmyndighetens synpunkt på det centrala innehållet i responsen från samrådet. Mellersta Österbottens miljöhälsovård har meddelat att den inte har något att yttra i detta skede. Utlåtandena och åsikterna finns i sin helhet på adress www.ymparisto.fi/umicorepcamutbyggnadMKB. I utlåtandena och åsikterna som har publicerats på webben har uppgifter som kan anses vara personuppgifter tagits bort.

Sammandrag av utlåtanden

I fråga om kulturarvet under vattenytan påpekar *K.H. Renlunds museum* att utöver den planerade kartläggningen bör även andra åtgärder som fordras enligt fornminneslagen beaktas i syfte att trygga ett eventuellt kulturarv. När det gäller det byggda kulturarvet påpekar museet att varken det industriella byggnadsarvets existens eller de arkitekturvärden som det skapar har granskats i MKB-programmet.

Enligt museets ståndpunkt bör nödvändiga utredningar göras i tillräckligt stor utsträckning i syfte att trygga det byggda kulturarvets skyddsmål. Med avsikt på planläggningen och behovet av den bör källuppgifterna för MKB-programmet ses över och framföras korrekt i beskrivningsskedet.

Räddningsverket i Mellersta Österbotten och Jakobstadsnejden anmärker på att tillgången till släckningsvatten bör tryggas, hanteringen av släckningsvatten ordnas och att räddningsfordonens tillträde till objekten tryggas.

Mellersta Österbottens förbund konstaterar att beteckningarna och planeringsbestämmelserna för planeringsområdet som finns i den gällande landskapsplanen har framförts väl i MKB-programmet. Även i övrigt granskas projektets konsekvenser för miljön på ett övergripande sätt i MKB-programmet.

Karleby stad: Byggnads- och miljönämnden samt stadsstyrelsen konstaterar i sina utlåtanden att målet bör vara att utsläppen som leds i ett avloppsrör ut i havet bör vara så små som möjligt, eftersom ökningen av luftutsläppen för sin del ökar mängden nickel och kobolt som transporteras ut i havet. Avloppsvattenbehandlingen bör beskrivas noggrannare i MKB-beskrivningen. Utöver modelleringen av sulfatutsläppens spridning bör spridningen av metallutsläpp med avloppsvattnen utredas såsom även utsläppens konsekvenser för havsnaturen och i synnerhet för fiskbestånden. I utlåtandet föreslås också en utredning av huruvida affärsverket Karleby Vattens avloppsvatten kan ledas ut i samma avloppsrör. I Naturabedömningen bör även konsekvenserna av metallutsläppen bedömas.

Karleby Hamn Ab påpekar att alla alternativ för avledning av avloppsvatten som Umicore framför, växande trafikmängder och eventuella förändringar av specialtransportrutterna påverkar nuvarande och framtida verksamheter i Karleby hamn. Avledning av avloppsvatten ut i havet bör planeras i samarbete med andra aktörer. På hamnområdet bör avloppsvattnet ledas i ett rör, men det är inte möjligt att bygga avloppsrör under jorden på hamnområdet. Rutten för alternativ ALT1b är problematisk och rutten för alternativ ALT1c bör gå på den norra sidan av Bombön. Karleby hamn Ab föreslår att bottnen i den nuvarande djuphamnsbassängen granskas som ny utloppsplats. I utlåtandet fästs uppmärksamhet på konsekvenserna av de växande trafikmängderna bland annat för specialtransportrutterna, samverkan med annan tilltagande trafik och trafiken på hamnområdet.

Kokkolan Teollisuusvesi Oy påpekar att företaget har ett gällande tillstånd som har beviljats av Västra Finlands miljötillståndsverk för att avleda kylvatten från havet i Karleby hamns djuphamnsbassäng för behoven på Karleby storindustrialområde och bestående användningsrätt för vattentäktskonstruktioner i vattenområdet, vilket bör beaktas i miljökonsekvensprogrammet. Verksamheten enligt projektet får inte

försämra vattenkvaliteten eller orsaka oskäligt besvär för havsvattentäkten.

Forststyrelsen anser att Naturabedömningen bör göras utöver för Naturaområdet Rummelön-Harrbådan även för Karleby skärgårds Naturaområde, eftersom utloppsröret enligt alternativ ALT1c ligger mindre än en kilometer från området. Naturvärdena i Karleby skärgårds Naturaområde omfattar bland annat fågelbeståndet, flera naturtyper under vattnet och strandnaturtyper, vandringscik, siklöja och utter.

Finlands naturskyddsförbunds Österbotten distrikt r.f. anser att storindustriområdets läge och utbyggnad är mycket besvärligt på grund av havsområdet i väster, Naturaområdet i norr och grundvattenområdet i öster. I bedömningsprogrammet nämns inte vattenströmningsmodelleringen för Patamäki grundvattenområde (62/2011), som visar grundvattenströmningen i området med olika täktmängder. Täktmängden kan utökas inom ramen för tillståndet så att mottagningsområdet tydligt sträcker sig till industriområdets sida. Förbudet mot förorening av grundvatten enligt 17 § i miljöskyddslagen är ovillkorligt och utbyggnad av industriområdet utgör en risk med avseende på förorening av grundvattnet.

NTM-centralen i Egentliga Finlands fiskerimyndighet anser att alternativt bör alla möjligheter att avlägsna och återvinna sulfater, kväve och metaller som släpps ut i havet utredas i bedömningsbeskrivningen. I bedömningsprogrammet nämns inte bedömning av konsekvenserna för områdets fiskbestånd, fiskarnas förökningsområden eller fiskeriet. Samverkan av avloppsvattenutsläppen för syresituationen i kustvattnens underskikt och bottensediment samt eventuella följder av detta för fiskbeståndet och fiskerihushållningen bör utredas i varje alternativ (ALT1a-c). När konsekvenserna av alternativen för utloppsrör utreds bör även vattenströmningen och möjligheterna att blanda upp vattnet i området beaktas. Samverkan bör beaktas. Konsekvenserna av eventuell utökad vattentäkt för fiskbestånden i Larsmo-Öjasjön, fiskarnas förökningsområden och fiskeriet bör bedömas. I bedömningsbeskrivningen bör en fiskeriekonomisk skadebedömning och konsekvenserna för fiskeriet framföras.

Trafikledsverket påpekar att det förblir oklart i MKB-programmet vilka konsekvenser projektet har för järnvägstrafiken, vilket således bör preciseras. I samband med bedömningen av trafikkonsekvenserna måste konsekvenserna med anledning av tilltagande landsvägs-, fartygs- och järnvägstrafik som projektet medför för de närliggande trafiklederna granskas. I MKB-beskrivningen bör noggrannare uppgifter om kemikalier som transporteras, deras farliga egenskaper och storleken på transportpartierna framföras. Även åtgärderna, med vilka säkerställs att transporter av farliga ämnen inte medför olägenheter bör beskrivas. I MKB-beskrivningen ska konsekvenserna som det farledskorsande röralternativet ALT1c har för vattentrafiken beskrivas såsom sättet på vilket utloppsröret byggs framförallt i farleden.

NTM-centralen i Södra Österbottens markanvändningsgrupp

konstaterar att konsekvenserna för de närmaste RKY-områdena bör bedömas i MKB:n. Landskapskonsekvenserna bör bedömas även från havssidan. Samverkan med andra projekt bör bedömas såsom även faktorer som avgränsar områdesanvändningen.

NTM-centralen i Södra Savolax enhet för vattentjänster

fäster särskilt uppmärksamhet på hanteringen av dagvatten med beaktande av belastningen som sura sulfidmarker och eventuella förorenade marker orsakar. När det gäller sanitetsvatten borde de långsiktiga målen också innefatta avledande av avloppsvattnet från det gamla fabriksområdet till behandling.

NTM-centralen i Södra Österbottens miljöskyddsmyndighet

påminner om att projektet ligger i ett känsligt område i omedelbar närhet av grundvattenområdet och havet. I konsekvensbedömningen bör konsekvenserna av det tilltagande vattenuttaget för Larsmo-Öjasjön granskas. När det gäller de tre avloppsrören bör i miljökonsekvensbedömningen i mån av möjlighet utöver dessa utloppspunkter även sökas den mest optimala utloppspunkten där konsekvenserna som avloppsvattnet orsakar är så obetydliga som möjligt. På det gamla fabriksområdet bör andelen sanitetsvatten beaktas. I fråga om luftutsläpp bör mängden ammoniak och utsläpp av VOC-föreningar och deras spridning modelleras och förenas med andra spridningsmodeller på storindustriområdet.

NTM-centralen i Södra Österbottens klimatteam anser att bedömningen av klimatkonsekvenserna har planerats med tillräcklig noggrannhet.

NTM-centralen i Södra Österbottens naturskyddsmyndighet

påpekar att vid en olyckssituation kan skadliga ämnen spridas på ett större område än vad som i övrigt har bedömts i programmet. I MKB-beskrivningen bör alternativen för utloppsrör bedömas omsorgsfullt genom att utreda och beakta naturvärden under vattenytan. En Naturbedömning bör göras för Naturaområdena Rummelö-Harrbådan och Karleby skärgård om belastningsmodelleringen visar att konsekvenser kan uppkomma ända in på Naturaområdena.

NTM-centralen i Södra Österbottens grupp för grundvattenskydd

anser att den föreslagna grundvattenmodelleringen är nödvändig. I strömningsmodelleringen 2011 konstateras att vid olika vattentäktsscenarioer kan vattentäktens mottagningsområde i vissa vattentäktslägen sträcka sig en aning utanför den nuvarande gränsen för Patamáki grundvattenområde. Byggande och ändringar av områdets markanvändning kan påverka grundvattenståndet och grundvattnets strömningsriktningar.

NTM-centralen i Södra Österbottens ansvarsområde för trafik och infrastruktur

påpekar att projektets trafikkonsekvenser i närområdena bör bedömas i förhållande till nuvarande och prognostiserade trafikmängder på vägarna. Dessutom bör eventuella metoder för att

lindra konsekvenserna övervägas. I MKB-beskrivningen bör även trafiken under byggtiden och eventuella skadliga konsekvenser som den orsakar beaktas.

NTM-centralen i Södra Österbottens vattenvårdsgrupp påpekar att i bedömningen bör skilt beaktas utöver konsekvenserna under byggskedet och produktionsskedet även konsekvenserna av eventuella olyckor och andra exceptionella situationer för vattenmiljön. I modelleringen bör också beaktas förändringar av metallhalter (bl.a. nickel) som verksamheten orsakar i verkningsområdet. Vattenströmmarna i området och halterna av närsalter och skadliga ämnen i sedimenten bör utredas tillräckligt och i utloppsrörens (ALT1a-c) områden bör det nuvarande tillståndet i bottendjurssamhällena utredas. I fortsättningen bör ett förslag till miljökontroll framföras.

Sammandrag av åsikter

En åsikt lämnades in om bedömningsprogrammet. I åsikten fästs uppmärksamhet på projektets läge i omedelbar närhet av grundvattenområdet. Storleken på mottagningsområdet som grundvattenuttaget orsakar kan utvidga sig till området utanför grundvattenområdets gräns, varför det är mycket möjligt att skadliga ämnen som läcker ut i grundvattnet transporteras vidare till vattentäkten. På grund av detta bör läckage av skadliga ämnen ut i grundvattnet förhindras med alla eventuella metoder som finns. Alla verksamheter i anslutning till kemikalier bör placeras utanför grundvattenområdet och mottagningsområdet enligt vattentäktstillståndet.

KONTAKTMYNDIGHETENS UTLÅTANDE OM BEDÖMNINGSPROGRAMMET

Programmet för miljökonsekvensbedömning omfattar kraven på innehåll som nämns i 3 § i MKB-förordningen och bedömningsprogrammet har behandlats på det sätt som krävs enligt MKB-lagstiftningen.

Utöver det som framförs i bedömningsprogrammet bör följande aspekter som framförs av kontaktmyndigheten (punkterna **KM** nedan) beaktas när bedömningsbeskrivningen och tillhörande utredningar görs upp.

Beskrivning av projektet och projekialternativen

I projektbeskrivningen framförs projektets utgångspunkter och mål, en beskrivning av Umicore Finland Ab:s nuvarande verksamhet och processer samt en beskrivning av utbyggnaden. I granskningen av projekialternativen finns både ett 0-alternativ (utbyggnadsprojektet genomförs inte), ALT1 (utbyggnadsprojekt) samt underalternativ ALT1a, ALT1b och ALT1c, vilka skiljer sig från varandra med avsikt på placeringen av utloppsröret för avloppsvattnet.

KM: Projektets läge, syfte och den tekniska beskrivningen av projektet presenteras tillräckligt för programskedet. I bedömningsbeskrivningen bör processbeskrivningen för såväl drift som avloppsvattenbehandling framföras tydligt. Bland annat Karleby Hamn Ab och Karleby stad framför i sina utlåtanden alternativ till de alternativ för utloppsrorets placering som framförs i granskningen. Kontaktmyndigheten konstaterar att uppgifter om orsakerna som lett till valet av alternativ bör framföras i bedömningsbeskrivningen. Om det finns behov av att granska olika alternativ eller om det framträder behov av att lämna bort alternativ, bör detta motiveras.

Planer och tillstånd som förutsätts för projektet

I bedömningsprogrammet redogörs för tillstånd som krävs för projektet (bland annat miljötillstånd, tillstånd enligt vattenlagen, tillstånd eller anmälningar enligt lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor, bygglov och flyghindertillstånd) samt eventuellt behov av att ändra detaljplanen.

KM: Nödvändiga tillstånd har framförts tydligt i bedömningsprogrammet. Uppgifterna bör vid behov kompletteras i bedömningsbeskrivningsskedet. I beskrivningen bör bland annat eventuella tillstånd enligt naturvårdslagen beaktas.

MKB-förfarandet och arrangemang för deltagande

I bedömningsprogrammet beskrivs bedömningsförfarandets mål, parter, uppgifter om deltagande och växelverkan under MKB-förfarandet samt en bedömning av tidtabellen.

KM: Iakttagande av delaktiga och växelverkan har planerats uttömmande på många olika sätt i programmet oberoende av den snäva tidtabellen i projektet. I bedömningen är det viktigt att beakta respons som har lämnats in.

Kompetens hos dem som gjort upp bedömningsprogrammet samt rapportering

I bedömningsprogrammet framförs personerna som har deltagit i att göra upp programmet samt deras utbildning och arbetserfarenhet.

KM: Kontaktmyndigheten påpekar att erfarenhetsåren bör framföras för alla personer. I bedömningsbeskrivningen är det önskvärt att personernas kompetens framförs även skilt för varje delområde av bedömningen. I bedömningsprogrammet har uppgifter om projektområdets nuvarande tillstånd framförts på ett övergripande sätt såsom även nödvändiga bedömningsobjekt beaktats. Kontaktmyndigheten påpekar dock att i sammandraget bör inte sådana uppgifter framföras som inte finns med i själva bedömningsprogrammet.

I bedömningsbeskrivningsskedet bör uppmärksamhet fästas på tydlig rapportering.

Miljöns nuvarande tillstånd och bedömningsmetoder

I beskrivningen av nutillståndet presenteras det nuvarande tillståndet i projektområdets miljö samt konsekvenser som ska bedömas bland annat med avsikt på mark- och berggrund, yt- och grundvattenstatus, luftkvalitet, klimat, naturmiljö, buller och skakningar, trafik, markanvändning, landskap, befolkning och människornas levnadsförhållanden, näringsliv samt nyttjande av naturresurser. Bedömningsmetoderna har presenterats skilt för varje delområde.

Bedömningen av konsekvensernas betydelse utförs enligt principerna i IMPERIA-projektet genom att bedöma konsekvensernas känslighet och omfattning.

Verkningsområdenas omfång har beskrivits utöver på en översiktskarta dessutom verbalt i samband med avsnitten som berättar om olika konsekvenser.

KM: I bedömningen av miljökonsekvenserna bör i synnerhet bedömningen av projektets sannolikt betydande konsekvenser understrykas. Projektets mest betydande miljökonsekvenser har uppskattats vara avloppsvattenbelastningen och konsekvenserna för grundvattnen. Näringslivet och servicen uppskattas vara föremål för betydande positiva konsekvenser. Kontaktmyndigheten anser dessutom att utsläppen i luften på förhand uppskattat kan orsaka särskilt beaktansvärda konsekvenser.

I bedömningsbeskrivningen bör också hänsyn tas till utvecklingen av det nuvarande tillståndet, ifall projektet inte genomförs.

I bedömningsbeskrivningen bör motiveringar om hur konsekvensens betydelse har fastslagits framföras skilt för varje konsekvenspunkt. I jämförelsen av alternativ bör skillnaderna mellan de olika alternativen framföras både verbalt och i tabellform, i synnerhet när det gäller betydande miljökonsekvenser. Även osäkerhetsfaktorer och metoder för att lindra konsekvenserna bör framföras skilt för varje konsekvenstyp.

Kontaktmyndigheten anser att de på förhand uppskattade verkningsområdena för konsekvenserna borde ha beskrivits tydligt skilt för varje konsekvenstyp och motiverat både verbalt och på kartbilder. Verkningsområdena i granskningen bör framföras i bedömningsbeskrivningen. När verkningsområdena fastställs bör utöver konsekvenserna under drift även konsekvensernas omfattning under pågående bygge beaktas.

Samverkan och projektets koppling till andra projekt, planer och program

Med samverkan avses enligt bedömningsprogrammet projektets eventuella gemensamma konsekvenser med andra aktörer och projekt i

omgivningen. Samverkan kan uppkomma med redan befintliga verksamheter, utöver vilket gemensamma konsekvenser kan uppstå tillsammans med andra planerade projekt. I bedömningsprogrammet har projekt, planer och program identifierats, till vilka Umicore Finland Ab:s projekt ansluter sig.

KM: Det är viktigt att samverkan bedöms i ett område där det redan finns rikligt med annan industri. I konsekvensbedömningen bör man sträva efter att urskilja förändringen som projektet innebär för konsekvenserna. I bedömningsprogrammets kapitel 7.3 framförs att de projekt som det aktuella projektet kan höra samman med kan ha gemensamma konsekvenser (stycke 1.6.1). Kontaktmyndigheten konstaterar att utöver dessa kan samverkan även uppstå med andra verksamheter som finns i området, inklusive trafiken.

Konsekvenser som bedöms

I bedömningsprogrammet framförs på ett övergripande sätt konsekvensbedömning bland annat i anslutning till risker och beredskap för risker, klimatförändringen, näringarna och servicen samt nyttjande av naturresurser. Dessutom beaktas även uppföljning av konsekvenserna.

KM: Konsekvensbedömningarna som framförs är till denna del tillräckliga.

Grundvatten, mark- och berggrund

Verksamheter som hör till projektområdet ligger delvis i grundvattenområdet Patamäki av klass 1 (1027251). Enligt den preliminära planen ligger en kontorsbyggnad, ett laboratorium och en transformator i grundvattenområdet. De egentliga industriverksamheterna ligger utanför Patamäki grundvattenområde. I grundvattenområdet finns tre vattentäkter: Patamäki, Saarikangas och Galgåsen, av vilka huvudsakligen bara Patamäki vattentäkt är i bruk för tillfället. Patamäki vattentäkt täcker vattenbehovet i stamstaden Karleby. Enligt programmet bedöms konsekvenserna för grundvattnen på basis av befintliga kontrollresultat och verksamheter som ansluter till projektet samt grundvattenmodelleringen som görs upp till stöd för konsekvensbedömningen.

Projektområdet och dess miljö ligger i ett område där sannolikheten för att det ska finnas sulfatmarker har fastställts som måttlig. I närheten av projektområdet finns inga värdefulla eller skyddsvärda mark- eller berggrundsförekomster. Marken i projektområdet har undersökts i början av 2000-talet och för koboltfabriken har det gjorts en utredning om grundtillstånd år 2017.

KM: Hushållsvatten tas från Patamäki grundvattenområde för Karleby stads behov. För vattentäkt finns ett gällande tillstånd av vattendomstolen inom ramen för vilket det är möjligt att ta ut vatten från vattentäkten på Patamäki. I bedömningsprogrammet har det

identifierats att grundvattenområdet kan vara föremål för konsekvenser i och med byggnaden av nya områden i anslutning till projektet (asfaltering, byggnader), vilket betyder att grundvattenbildning är förhindrad i områden som byggs ut. I utlåtandena av NTM-centralens grundvattengrupp och Finlands naturskyddsförbunds Österbottens distrikt påpekas att vattenuttagets mottagningsområde i vissa fall kan sträcka sig en aning utanför den nuvarande gränsen för Patamäki grundvattenområde. Kontaktmyndigheten anser att eventuella förändringar i grundvattenströmningen på grund av byggande bör beaktas med hänsyn till olika täktmängder vid Patamäki vattentäkt. Även Mellersta Österbottens förbund påminner i sitt utlåtande att i planeringsbestämmelsen för den gällande landskapsplanen förutsätts att i markanvändningsplaneringen bör det försäkras att åtgärden inte riskerar grundvattnets mängd eller kvalitet. Kontaktmyndigheten anser att den föreslagna grundvattenmodelleringen är nödvändig i bedömningen.

När konsekvenserna för marken utreds påminner kontaktmyndigheten om att konsekvenser på grund av markbearbetning bör beaktas såväl för grundvattnen som ytvattnen.

Ytvattnen

Projektområdet ligger i avrinningsområdet som finns i mellanområdet (84V044) som hör till huvudavrinningsområdet för Bottenvikens kustområde (84). Havsområdet utanför Karleby hör till Kumo älvs-Skärgårdshavets-Bottenhavets vattenförvaltningsområde. Havsområdet har klassificerats ha sämre kemisk status än god och den ekologiska statusen är måttlig. När konsekvenserna av byggande bedöms beaktas riskerna som sura sulfatjordar innebär för ytvattnen skilt. I bedömningen granskas mängden, kvaliteten och behandlingen av vattnen som uppstår i området och deras eventuella konsekvenser för vattendraget. I varje projektalternativ ALT1a-c utarbetas en modellering över förändringarna av sulfathalten. I modelleringen beaktas samverkan på KIP-området. På ruten för utloppsrör ALT1c görs tilläggsutredningar om havsbottens och sedimentets kvalitet till stöd för konsekvensbedömningen.

KM: I bedömningsprogrammet har på ett övergripande sätt redogjorts för ytvattnens kvalitet, tillståndet i havsbottens sediment och bottendjurens och fiskbeståndets status på basis av befintliga uppgifter och utredningar. Granskning av alternativen för placering av utloppsrör för avloppsvattnen är en viktig del av miljökonsekvensbedömningen. Projektets konsekvenser för ytvattnen och ytterligare för vattnens ekologi och den ekologiska statusen bör utredas på ett övergripande sätt.

NTM-centralen i Egentliga Finlands fiskerimyndighet har i sitt utlåtande förutsatt att utöver sulfatbelastningen ska också konsekvenserna av närsalterna för syresituationen i djuphöljorna och som utlösande faktor för övergödningen beaktas. Även NTM-centralens vattenvårdsgrupp

anser i sitt utlåtande att vattenströmningen i området och halterna av näringsämnen och skadliga ämnen i sedimenten bör utredas tillräckligt. I utlåtandet av Karleby stads byggnads- och miljönämnd påpekas också att konsekvenserna av kvicksilver i avloppsvattnet och spridningen av skadliga ämnen via luftutsläppen bör utredas. I utlåtandet av NTM-centralens vattenvårdsgrupp förutsätts också att konsekvenserna av metallhalter som verksamheten ger upphov till bör utredas. Kontaktmyndigheten anser att betydelsen av skadliga ämnen och näringsämnen för havsområdet bör utredas på ett övergripande sätt i bedömningen. Även belastningen på grund av undantagssituationer bör beaktas i bedömningsbeskrivningen.

I fiskerimyndighetens utlåtande påpekas att bedömning av konsekvenserna för områdets fiskbestånd, fiskarnas förökningsområden eller fiskeriet inte nämns i bedömningsprogrammet. Belastningens konsekvenser för havsnaturen och fiskbeståndet bör även utredas i enlighet med fiskerimyndighetens utlåtande.

NTM-centralen i Södra Österbottens miljöskydds-enhet lyfter fram konsekvenserna av tilltagande vattentäkt för Larsmo-Öjasjön. I NTM-centralen i Egentliga Finlands fiskerimyndighets utlåtande har uppmärksamhet även fästs på konsekvenserna av tilltagande vattentäkt bland annat för fiskbeståndet. Kontaktmyndigheten anser att konsekvenserna bör beaktas i bedömningsbeskrivningen i enlighet med utlåtandena.

Kokkolan Teollisuusvesi Oy påpekar att företagets gällande tillstånd för avledande av kylvatten inte har beaktats i källuppgifterna. Havsvattentäkten ligger i den östra ändan av Karleby Hamns djuphamnsbassäng. Kontaktmyndigheten anser att eventuella konsekvenser för havsvattentäkten bör beaktas i bedömningen och om konsekvenser eventuellt kan uppstå, bör även åtgärder för att lindra konsekvenserna framföras.

I utlåtandena har dessutom påpekats att avledande av dagvatten och sanitetsvatten ska beaktas i bedömningen. Där projektområdet ligger mellan havsområdet och grundvattenområdet, anser kontaktmyndigheten att det är viktigt att konsekvensbedömningen omfattar utöver processavloppsvattnen även sanitetsvatten och dagvatten. När det gäller dagvattnen bör avledningsriktningarna beaktas såsom även eventuella konsekvenser av förorenad mark och sur sulfatjord.

Luftkvalitet

Enligt uppskattning riktas konsekvenserna för luftkvaliteten till projektets närområde och till omedelbar närhet av trafikrutterna. En spridningsmodell görs upp för ammoniak- och metallutsläppen. I konsekvensbedömningen beaktas också eventuell samverkan med andra projekt och verksamheter. Även trafikutsläppen bedöms.

KM: Konsekvenserna av utsläppen i luften för bosättningsområden och i det närliggande Naturaområdet bör beaktas i bedömningsbeskrivningen. Även spridningen av VOC-föreningar och konsekvenserna av detta bör utredas. I bedömningsbeskrivningen bör också bedömas konsekvenserna för ytvatten, främst havsvattenkvaliteten, som uppkommer via luftutsläppen.

Naturtyper, organismer och naturlig mångfald

Projektområdet ligger i ett industriområde. Från projektområdet österut finns ett skogsområde, men det finns inga naturtyper i naturtillstånd i området, utan representativiteten har påverkats av bland annat byggande och skogsbruk. I området finns inga värdefulla naturtyper med tanke på naturskydd. Fågelbeståndet och andra djurarter är typiska för bearbetade livsmiljöer. Naturaområdena som ligger närmast projektområdet är Rummelön-Harrbådans Naturaområde på cirka 1,3 kilometers avstånd, Karleby skärgårds Naturaområde på cirka 3,3 kilometers avstånd och Bredvikens och Kåtölandets Naturaområden på mer än 7 kilometers avstånd från projektområdet. Naturautredningar har gjorts i projektområdets närmiljö tillsammans med andra projekt och under fältperioden 2022. Resultaten av fältutredningarna år 2022 bifogas till MKB-beskrivningen och observationerna under år 2022 preciseras i beskrivningen av det nuvarande tillståndet. Enligt förslag ska en Naturabedömning göras för Naturaområdet Harrbådan-Rummelön.

KM: Av bedömningsprogrammet framgår inte noggrannare vilka naturutredningar som har gjorts och med vilka metoder. Således kan ställning inte tas till huruvida de är tillräckliga. Både Forststyrelsen och NTM-centralens naturskydds-enhet påpekar att alternativet för utloppsröret ALT1c ligger nära Naturaområdet Karleby skärgård. Kontaktmyndigheten anser att NTM-centralen i Södra Österbottens naturskydds-enhet bör utreda behovet av Naturabedömning i fråga om Karleby skärgård. Om en Naturabedömning bör göras, görs den i samband med bedömningsbeskrivningen. Kontaktmyndigheten påpekar att det av själva bedömningsprogrammet inte framgår för vilket område Naturabedömningen föreslås, trots att det framförs i sammandraget. Sammandragets innehåll borde vara detsamma som innehållet i bedömningsprogrammet.

Trafik

Genomföringen av projektet ökar fordons-, hamn- och järnvägstrafiken på trafiklederna som leder till projektområdet. Konsekvenserna för trafiken av de olika projektalternativens byggande och drift uppkommer av råmaterial- och produkttransporttrafiken. Under konsekvensbedömningen preciseras transportrutterna under den planerade verksamheten och förändringarna som projektet medför för trafikmängderna uppskattas beräkningsmässigt. I bedömningen av trafikkonsekvenserna bedöms också konsekvenserna för trafiksäkerheten.

KM: Luftutsläppen från trafiken beaktas i bedömningsbeskrivningen i samband med konsekvenserna av luftutsläppen. När det gäller ökningen av trafikmängderna bör man uttryckligen bedöma konsekvenserna för miljön och bosättningen både när det gäller buller och utsläpp. I utlåtandet av Karleby Hamn Ab, Trafikledsverket och NTM-centralens trafikansvarsområde fästs uppmärksamhet i synnerhet på trafiksäkerheten och kemikalietransporterna. Dessa bör beaktas även i samband med bland annat olycksriskerna och metoderna för att lindra dem. Karleby Hamn Ab och Trafikledsverket lyfter också fram konsekvenserna för banområdet och järnvägstrafiken. Utöver dessa bör enligt kontaktmyndighetens åsikt också konsekvenserna för fartygstrafiken bedömas om sjötransporterna ökar i projektet. Också konsekvenserna av alternativet ALT1c för farleden som går på den västra sidan av Bombön bör bedömas.

Samhällsstruktur, markanvändning, landskap och kulturarv

Plansituationen i projektområdet har framförts i bedömningsprogrammet. I projektet har behovet av att ändra planen identifierats när det gäller LPA-beteckningen i den gällande detaljplanen. I projektområdet eller dess omedelbara närhet finns inga fornminnen eller värdefulla landskapsområden av riks- eller landskapsintresse och inte heller värdefulla byggda kulturmiljöer eller byggarvsobjekt. Det närmaste skyddade historiska fornminnet med stöd av lagen om fornminnen är Harrbådavägen som ligger cirka 1,7 kilometer från projektområdet. Landskapskonsekvenserna preciseras med landskapspassningar som görs upp under MKB-projektet.

KM: I sitt utlåtande påpekar K.H. Renlunds museum att projektalternativ ALT1c fordrar att ett utloppsrör byggs ut i havsområdet, där det kan finnas okänt kulturarv under vattenytan. I projektet bör även andra åtgärder som fordras enligt fornminneslagen beaktas för att trygga ett eventuellt kulturarv. Museet och NTM-centralens markanvändningsgrupp påminner om att det byggda kulturarvet bör beaktas. Kontaktmyndigheten konstaterar också att konsekvenserna för de närmaste befintliga RKY-objekten bör beaktas. I bedömningsbeskrivningen bör i enlighet med museets utlåtande också utredas eventuella konsekvenser för det omgivande industriella byggnadsbeståndet. När det gäller planläggningen bör i bedömningsbeskrivningen beaktas planbestämmelserna för projektområdet och planernas rättsverkan. Om det kan förväntas att projektet också påverkar havslandskapet, bör detta utredas i bedömningsbeskrivningen.

Befolkning, människans hälsa, levnadsförhållanden och trivsel

Projektområdet ligger i KIP-området, där det redan har funnits industri under flera tiotals år. Närmste bebyggelsen ligger i området av Yxpila, som närmast cirka 1,7 kilometer från projektområdet söderut. De närmaste fritidsbyggnaderna ligger i området av Sandstrand på cirka två kilometers avstånd från projektområdet mot öster-nordost. I området

av Yxpila finns bland annat en skola, ett daghem, en kyrka, badstrand, sportplan och båthamnen i Potten. Runt projektområdet finns flera olika områden som används för rekreation. Projektet kan påverka människornas hälsa exempelvis på grund av buller, luftutsläpp eller vattenutsläpp som projektet ger upphov till. Konsekvenserna bedöms bland annat på basis av andra konsekvensbedömningar samt invånarenkäter och annan respons.

KM: Konsekvenserna för människorna och befolkningen bedöms bland annat med hjälp av resultaten från buller- och luftutsläppsmodelleringar. Det är viktigt att bedöma konsekvenserna på basis av samverkan som uppstår i området. I bedömningen av bullerkonsekvenserna bör även beaktas konsekvenserna för rekreationsområdena och rutterna som förläggs till dem. I bedömningsprogrammet framförs på ett övergripande sätt bedömningen av sociala konsekvenser utgående från uppgifter som samlas in med olika metoder.

UTLÅTANDE OM BEDÖMNINGSPROGRAMMET OCH MEDDELANDE OM DET

NTM-centralen ger utlåtande och kopior av utlåtanden och åsikter om bedömningsprogrammet till den projektansvarige. Utlåtandet skickas samtidigt för kännedom till de berörda.

Utlåtandet om bedömningsprogrammet publiceras på myndigheternas webbplats på adress www.miljo.fi/kungorelser/sodra-osterbotten och på miljöförvaltningens webbplats www.miljo.fi/umicorepcamutbyggnadMKB

AVGIFT, FASTSTÄLLANDE AV AVGIFTEN OCH MÖJLIGHET TILL RÄTTELSE AV AVGIFTEN

Avgiften är 8000 euro.

Avgiften som uppbärs för kontaktmyndighetens utlåtande om bedömningsprogrammet har fastställts i enlighet med ett vanligt projekt (11–17 dagsverken). Avgiften fastställs på basis av förordningen om NTM-centralens avgifter.

En betalningsskyldig som anser att det har skett ett fel i fastställandet av avgiften för utlåtandet om bedömningsprogrammet kan yrka på rättelse av NTM-centralen inom sex månader från dagen då utlåtandet har utfärdats.

TILLÄMPADE RÄTTSNORMER

Lag om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (252/2017) 8, 16 och 18 §

Statsrådets förordning om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (277/2017) 3 §

Lag om grunder för avgifter till staten (150/1992) 8 §

Statsrådets förordning (TEM/2021/217) om närings-, trafik- och miljöcentralernas, arbets- och näringsbyråernas och utvecklings- och förvaltningscentrets avgiftsbelagda prestationer år 2021 30 a §

Detta dokument har godkänts elektroniskt i ämbetsverkets elektroniska ärendehanteringssystem. Ärendet har föredragits av överinspektör Jutta Lillberg-Puskala och avgjorts av miljöskyddschef Päivi Kentala

Bilagor	Utlåtanden och åsikter Anvisning om yrkande på rättelse av avgift
Sändlista	Umicore Finland Ab Envineer Oy Karleby stad
För kännedom	Instanser som utlåtande har begärts av